

ставленням до природи та свого здоров'я, набуттям умінь і навичок для вирішення екологічних проблем, безпосередньою участю у природоохоронній роботі.

Отже, екологічні знання є основою екологічної культури та екологічного мислення, що безперечно сприятиме вирішенню комплексних екологічних проблем, які зараз стоять перед людством. Безперечно, екологічне виховання є запорукою формуванню та розвитку у особистості екологічної свідомості та культури, тобто здатності адекватно оцінювати стан навколишнього природного середовища та сприяти своїми вчинками його поліпшенню.

Література

1. *Екологічна освіта для сталого розвитку у запитаннях та відповідях: науковометодичний посібник для вчителів / за ред. О. І. Бондаря. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 228 с.*

2. *Куценко В.І. Освіта: місце і роль у формуванні нового екологічного мислення в контексті вимог здорового життєвого середовища. Екологічний вісник. 2009. № 03-04.*

3. *Пруцакова О.Л. Сутність та види екологічної компетентності особистості. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. Зб. наук. праць. Київ, 2005. Вип.8. Кн.2. С. 16-19.*

УДК 81'25

*А.П. Болотнікова, к.філол.н., доцент
П.В. Василенко, студентка групи 101-ФО
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КЛАСИФІКАЦІЇ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ ІЗ ЗООНІМАМИ В ПОЛОНІСТИЦІ

Спроби класифікації фразеологічних одиниць із зоонімами з погляду мовного образу світу на матеріалі польської мови здійснив М. Рак [3], який досліджував лінгвокультурний образ світу тварин і світу людей на матеріалі діалектів. К. Клосинська у докторській дисертації проаналізувала фразеологічні одиниці із зоонімами *pies, kot, koń*, порівнюючи їх вживання та значення в польській та французькій мовах. У статті «Птахи в польській та українській фразеології» Ю. Сахата порівнює польські та українські фразеологічні одиниці із зоонімами. А. Новаковська [2] проаналізувала фразеологізми з назвами бездомних тварин на основі *Słownika frazeologicznego języka polskiego* Ст. Скорупки.

Зооніми – номінації тварин є способом відображення творчої свідомості нації, реалізація накопиченого людьми інформаційного потенціалу, який вони намагалися пояснити доступними їм засобами.

К. Мосьолек-Клосінська, досліджуючи антропоцентризм «тваринної лексики», звернула увагу на два аспекти: 1) опис тваринного світу з позиції людини та 2) опис світу людини із використанням «тваринної» лексики. Обидва аспекти передбачають подвійну метафоризацію, у якій характерні для людей негативні риси співвідносні з тваринами, а завдання фразеологізмів – викрити ці риси за допомогою назви тварини [1]. Польський дослідник Й.Скавінський, здійснивши ґрунтовне порівняльне дослідження польських і німецьких фразеологізмів, висновує, що прагматизм і антропоцентризм є основою концептуалізації людини, тому назви тварин, якими послуговується людина *koń, krowa, kot, pies* і інші є найбільш частотними [4]. Й. Тредер проаналізував мовний образ птахів в польській мові, звернувши увагу на риси характеру людини, описані за допомогою фразеологізмів [6]. А. Новаковська дослідила стереотипні фразеологізми-порівняння з метою опису поведінки людини [2]: *wierny jak pies, uparty jak osioł, pracowity jak mrówka, brudny jak świnia* etc.

Польський дослідник Р. Токарський вважає, що метафорична характеристика людини за допомогою назв тварин майже завжди негативна, хоча зауважує, що є позитивні конотації, але зазвичай вони є просто зменшеннями, які призначені для нейтралізації негативних асоціацій: *jagnię* (pokorny, niewinny), *owieczka, baranek* (łagodny, niewinny). Зменшено-пестливі форми маскують негативні асоціації з їхнім основним значенням: *baran, owca* (głupi) [5].

З оціночним компонентом значення тісно пов'язаний емоційний компонент – репрезентація почуттів та емоцій. Оцінка людиною якогось явища в межах семантики фразеологізму переважно викликає емоційне переживання. Експресивний компонент розуміється за допомогою лексичних інтенсифікаторів. Останнім складником конотації є функційно-стилістичний компонент, який свідчить про приналежність фразеологічної одиниці із зоонімами до відповідного стилю мовлення [Там само, с. 84].

В основі непрямой фразеологічної номінації лежить асоціативно-образний зв'язок, який сприяє не адекватному сприйняттю сенсу висловлення, а появи в адресата відповідної оцінної та емоційної реакції.

Фразеологічні одиниці із зоонімами переважно містять назви тварин, які проживають на території народу, мають важливе екозначення. Однак фразеологічні одиниці можуть містити і назви екзотичних тварин, культурно опосередкованих. Багатий матеріал для аналізу репрезентують назви особливо близьких людині домашніх тварин: *kot, pies, koń, owca, krowa, byk, świnia, kura*; диких тварин: *wilk, niedźwiedź, zając, lis, orzeł, wróbel*; екзотичних тварин: *lew, słoń, małpa*.

Отже, основні аспекти класифікації фразеологічних одиниць із зоонімами: біологічний (біологічна сутність), конотативний критерій, рівень фразеологічної активності (частотність вживання), «одомашнення» і «реальність». Зооніми є об'єктом зацікавлення лінгвістів, оскільки вони

утворюють унікальну лексико-семантичну групу, у якій є закономірності, унікальні факти, які можуть бути загальними для всіх мов та унікальними для кожної національної мови. Зооніми позначені національно-культурною специфікою.

Література

1. Mosiolek-Kłosińska K., *Antropocentryzm leksyki „zwierzęcej”*. Grzegorzczkowska R., Zaron Z. (red.), *Semantyczna struktura słowa i wypowiedzi*, Warszawa, 1997. S. 71-77.
2. Nowakowska A. *Człowiek jak zwierzę. Sfrazeologizowane porównania odczasownikowe na podstawie Słownika frazeologicznego języka polskiego*. JAK 15. 2003. S. 97-103.
3. Rak M. *Językowo-kulturowy obraz zwierząt utrwalony w animalistycznej frazeologii r gwar Gor Świętokrzyskich i Podtatrza (na tle porównawczym)*. Kraków, 2007.
4. Skawiński J. *Językowy aspekt badań nad zwierzętami w kulturze*, „Zeszyt Etnologii Wrocławskiej” nr 1. 2000. S. 93-121.
5. Tokarski R. *Językowy obraz świata w metaforach potocznych. Językowy obraz świata*, red. J. Bartmiński, Lublin, 1999, S. 74-76.
6. Treder J. *Nazwy ptaków we frazeologii i inne studia z frazeologii i paremiologii polskiej*. Gdańsk, 2005.

УДК 81'25

*А.П. Болотнікова, к.філол.н., доцент
А.С. Мороз, студентка групи 101-ФО
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ПОНЯТТЯ ЗООНІМ, ПРОБЛЕМИ ЙОГО ОПИСУ ТА АНАЛІЗУ В ПОЛЬСЬКІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРІ

Фразеологія найбільш чітко репрезентує зв'язок між мовою та культурою. Найменування тварин дають багатий матеріал для дослідження конотативних значень. Спостереження людини за навколишнім світом живої природи зумовлюють той факт, що майже кожне найменування має емоційний навантаження, що є основою формування метафоричної номінації та визначає потенціал зоонімічної лексики, дослідженню якого присвячена ця наукова розвідка.

Активне вивчення та аналіз лексико-семантичної групи тварин призвело до з'яви різноманітних термінів, якими послуговуються дослідники для номінації цього мовного явища: *зоонім, зоологізм, зооморфізм, зооморфи, зоосемізм, зоонімічний компонент, зооморфний образ, зооморфічний елемент, анімалізм, анімалістичний компонент* тощо.

Вважаємо поняття *зоонім, анімалізм, зоологічна лексика* еквівалентними термінами, що позначають пряму номінативну назву